رویش روان شناسی، سال۱۱، شماره۹، شماره پیاپی ۷۸، آذر ۱۴۰۱
Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal(RRJ),11(9), 2022

ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری در والدین ایرانی

Psychometric Properties of the Parenting Behaviours and Dimensions Questionnaire in Iranian parents

سلیمان احمدبوکانی
دکتری مشاوره، گروه مشاوره، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.
فریبا سهیلی (نویسنده مسئول)
دکتری مشاوره، گروه مشاوره، دانشگاه الزهرا، تهران، ایران.
نرمین مشایخی نیا
کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، گروه مشاوره، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران.
گشاو شریفی
دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران.

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری است. در این پژوهش توصیفی - هنجاریابی نمونه شامل ۳۲۹ والد دارای کودکان ۷ تا ۱۲ سال در مقطع تحصیلی ابتدایی بود که به‌صورت نمونه‌گیری در دسترس در شهرهای سنندج و مریوان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه های ابعاد و رفتارهای والدگری (PBDQ، ۲۰۱۵) و پرسشنامه فرزندپروری آلاباما (APQ، ۱۹۹۰) استفاده شد. نتایج محاسبه نسبت روایی محتوا (CVR) و شاخص روایی محتوا (CVI) با نمره بالاتر از ۰/۸۳ و ۰/۷۵ حاکی از مناسب بودن محتوای پرسشنامه بود. نتایج تحلیل عامل تأییدی، ۶ عامل اصلی پرسشنامه و برازش مطلوب مدل را تأیید کرد. نتایج بررسی روایی همگرا و واگرا حاکی از همبستگی معنادار میان زیرمقیاس‌های پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری با زیرمقیاس‌های پرسشنامه والدگری آلاباما بود ($p<01; p<05$). همسانی درونی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (α= ۰/۸۷) و ضریب اومگای مک‌دونالد (ω= ۰/۸۸) تأیید شد؛ بنابراین باتوجه‌به مطلوب بودن ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی این پرسشنامه (۲۹ سؤالی) می‌توان از آن در کارهای پژوهشی و ارزیابی، جهت بررسی دقیق‌تر رفتارهای والدگری در جمعیت والدین ایرانی بهره برد.

واژه‌های کلیدی: *ویژگی‌های روان‌سنجی، پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری، تحلیل عامل تأییدی.*

Soliman Ahmadboukani
Ph.D. in Counseling, Department of Counseling, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.
Fariba Soheili*
Ph.D. in Counseling, Department of Counseling, Alzahra University, Tehran, Iran.
fariba.soheili20@gmail.com
Narmin Mashayekhinia
MA in Family Counseling, Department of Counseling, Alzahra University, Tehran, Iran.
Gashav Sharifi
Ph.D. Student in Counseling, Department of Counseling, Alzahra University, Tehran, Iran.

Abstract

The aim of this study was to investigate the psychometric properties of the Persian version of the Parenting Dimensions and Behavior Questionnaire. in this descriptive-normative research, the sample consisted of 329 parents with children aged 7 to 12 years at the elementary educational level who were selected by convenience sampling method in Sanandaj and Marivan in the academic year 1400-1401. To collect data, parenting dimensions and behavior questionnaires (PBDQ, 2015) and Alabama Parenting Questionnaire (APQ, 1990) were used. The results of calculating the content validity ratio (CVR) and content validity index (CVI) with scores higher than 0.83 and 0.75 indicated the appropriateness of the content of the questionnaire. The results of the confirmatory factor analysis confirmed the 6 main factors of the questionnaire and the good fit of the model. The results of the convergent and divergent validity showed a significant correlation between the subscales of the Dimensions and Parenting Behavior Questionnaire and the subscales of the Alabama Parenting Questionnaire ($p<01; p<05$). The internal consistency of the questionnaire was confirmed using Cronbach's alpha coefficient (α=0/87) and McDonald's omega coefficient (ω= 0/88). Thus, considering the appropriateness of psychometric properties of the Persian version of the questionnaire (29 items), it can be used in research and evaluation studies to explore more accurately parenting behaviors in Iranian parents.

Keywords: *Psychometric Properties, Parenting Dimensions, and Behavior Questionnaire, confirmatory factor analysis.*

نوع مقاله : پژوهشی | **دریافت :** تیر ۱۴۰۱ | **پذیرش:** مهر ۱۴۰۱ | **ویرایش نهایی:** آذر ۱۴۰۱

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.2383353.1401.11.9.8.1]

مقدمه

والدین نقش مهمی در رشد و سلامت روان کودکان ایفا می‌کنند چرا که در چگونگی شکل‌گیری تعاملات کودک و محیط نقش داشته و به رشد سازگاری کودک کمک می‌کنند. والدین با سبک‌های والدگری خود بر شکل‌گیری سلامت روان و جسم فرزندان، مهارت‌های رفتاری و تحصیلی آنها و حتی مشارکتشان در بازار کار در مراحل بعدی زندگی کودکان تأثیر می‌گذارند (بورن‌استین[۱]، ۲۰۱۳). پژوهشها حاکی از آن است که محیط خانوادگی حمایتگر و بعضی راهبردهای خاص والدگری می‌توانند تاثیرات مثبتی بر رشد و بهزیستی کودکان داشته باشند (پریرا[۲]، ۲۰۲۱؛ تمچف[۳] و همکاران، ۲۰۱۸؛ قلمی و سهرابی، ۱۳۹۸). والدگری وظیفه‌ای چندوجهی است و شیوه‌ای که والدین به انجام این وظیفه می‌پردازند نقشی مهم در رشد و سلامت کودکان دارد (ورهوون[۴] و همکاران، ۲۰۱۷). پژوهشهای طولی و فراتحلیل نشان می‌دهند که بسیاری از اختلالات و مشکلات بزرگسالی علیرغم اینکه در دوران بزرگسالی آشکار می شوند معمولاً ریشه در تجارب زمان کودکی و شیوه تعامل والد با کودک دارند (کید[۵] و همکاران، ۲۰۲۲؛ جاسمت[۶] و همکاران، ۲۰۱۴). و در واقع والدگری عاملی کلیدی در رشد روان آسیب شناسی های اولیه است و روشهای سختگیرانه والدین با مشکلات رفتاری کودکان در ارتباط هستند (ریان[۷] و همکاران، ۲۰۱۷).

والدگری را می‌توان مجموعه‌ای از تعاملات، رفتارها، هیجانات، عقاید، دانش، نگرش‌ها و عملکردهای مرتبط با مراقبت‌های پرورش فرزندان دانست (یونیسف[۸]،۲۰۱۶). پژوهشگران به هنگام پرداختن به مفهوم والدگری با درنظرگرفتن سه مفهوم رفتارها و اعمال والدگری[۹]، سبک‌های والدگری و ابعاد والدگری[۱۰]، راهبردهای متفاوتی را اتخاذ می‌کنند (کوپنز و کیلمنز[۱۱]،۲۰۱۹). از آنجاکه در پژوهش اخیر رفتارها و ابعاد والدگری بررسی می شود لازم است نخست این سه مفهوم تمیز داده شوند. رفتار یا اعمال والدگری نمایانگر فرصتهای حقیقی هستند که والدین برای کودک فراهم می آورند و به شکل‌گیری تجربه های عینی او از زندگی کمک می کنند (بورن استین و همکاران، ۲۰۱۸). در ارتباط با ابعاد والدگری، مطالعه ادبیات والدگری نشان می‌دهد که تحت تاثیر دو چارچوب نظری عمده شامل نوع‌شناسی دیانا بامریند[۱۲]و مطالعات بُعدی[۱۳] والدگری، سه بُعد کلیدی در والدگری عبارت اند از: حمایت، کنترل رفتاری و (اجتناب از) کنترل روان‌شناختی (استولز[۱۴]، ۲۰۱۴). ارتباط هیجانی پایدار و ثابت، حمایت، گرمی و پذیرش از جانب والدین بیانگر بُعد حمایت است. کنترل رفتاری معرف میزان نظارت، وضع قوانین، محدودیت‌ها و راهبردهای انضباطی از سوی والدین برای مدیریت و کنترل رفتارهای کودک است و کنترل روان‌شناختی شامل رفتارهای کنترل روانی از جمله ایجاد احساس گناه، خجالت، محروم کردن از محبت و توجه خود و طرد کودک است که اثرات منفی بر او می گذارد (کوپنز و کیلمنز، ۲۰۱۹؛ مارتینز[۱۵] و همکاران،۲۰۲۰؛ گواگوسیس[۱۶] و همکاران، ۲۰۲۲). سبک والدگری بیانگر عقاید و باروها، نگرشها و شیوه هایی است که والدین در حین تربیت فرزندان دارند که بر مبنای دو بعد گرمی و سخت گیری چهار سبک والدگری مقتدر، مستبد، سهل گیر و بی توجه شناسایی شده اند (کیان[۱۷] و همکاران، ۲۰۲۲).

درحالی‌که تعداد قابل‌توجهی از پژوهش‌های نظری و تجربی طی شش دهه گذشته بر روی مفهوم والدگری متمرکز بوده‌اند، در مورد عناصر اصلی و سنجش این سازه هنوز نیز اختلاف‌نظر وجود دارد و بیشتر ابزارهای سنجش والدگری بر سبک‌های والدگری متمرکز بوده‌اند

1 Bornstein
2 Pereira
3 Temcheff
4 Verhoeven
5 Kidd
6 Joussemet
7 Ryan
8 UNICEF
9 Parenting practices
10 Parenting dimensions
11 Kuppens & Ceulemans
12 Diana Baumrind
13 Dimensional studies
14 Stolz
15 Martines
16 Goagoses
17 Qian

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1401.11.9.8.1]

(رید[1] و همکاران، ۲۰۱۵). این درحالی است که پرسشنامه‌های سنجش والدگری بر اساس نقطه تمرکز آنها بسیار متنوع‌اند و بسته به تمرکز پژوهشگران بر سبک‌ها، ابعاد و نگرش‌ها در حیطه والدگری، حوزه ارزیابی‌ها متفاوت بوده است و در واقع در هرکدام از ابزارهای سنجش در حیطه والدگری، تلاش شده است تا سبک‌ها، اعمال و رفتارهای والدگری از طریق ارزیابی پرسشنامه‌ای به‌نوعی تعریف و تعیین معنا و حدود گردند (کهرمان[2] و همکاران، ۲۰۱۷). از جمله پرسشنامه‌هایی که در حوزه والدگری در ایران مورد اعتباریابی قرار گرفته اند می‌توان به پرسشنامه‌های شیوه های فرزندپروری بامریند (مینایی و نیک زاد، ۱۳۹۶)، پرسشنامه والدگری آلاباما فرم کودکان (سامانی، ۱۳۹۰)، پرسشنامه سبکها و ابعاد فرزندپروری رابینسون و همکاران (گودرزی و همکاران،۲۰۲۰) و پرسشنامه شاخص استرس فرزندپروری فرم کوتاه (فدایی و همکاران، ۱۳۸۹) اشاره کرد.

پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری[3] که در پژوهش حاضر به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آن اقدام می‌شود توسط رید و همکاران (۲۰۱۵) برای والدین کودکان رده سنی پیش از نوجوانی (۳ تا ۱۲ سال) طراحی شده‌است. پرسشنامه دارای ۳۳ گویه و ۶ زیر مقیاس است: گرمی و محبت عاطفی[4]، انضباط تنبیهی[5]، دخالت مضطربانه[6]، حمایت از خودمختاری[7]، انضباط سهل‌گیرانه[8] و انضباط دموکراتیک[9]. این پرسشنامه در مرحله اول حاوی ۱۱۶ گویه بوده است. در مرحله تحلیل عامل اکتشافی تعداد ۴۱ گویه به دلیل داشتن بار عاملی پایین تر از ۰/۳۲ و ۱۵ گویه نیز به دلیل به متقاطع بودن بارهای عاملی و ۲۲ گویه به دلیل عدم تناسب نظری یا تاثیر بر پایایی مقیاس یک گویه نیز به دلیل عدم همخوانی نحوه نمره گذاری با مقیاس مربوطه حذف شده اند. در تحلیل عامل تأییدی از ۳۶ گویه باقیمانده نهایتا پرسشنامه ۳۳ گویه ای از شاخصهای برازش مناسب برخوردار بوده است. همچنین نتایج همسانی درونی عاملها قابل بوده است (بین ۰/۶۶ تا ۰/۸۳). در پژوهش کایریازموس[10] و همکاران (۲۰۱۹) که بر روی ۶۲۱ والد یونانی انجام شده است نیز مدل ۶ عاملی تأیید شده است و همسانی درونی عاملها مابین ۰/۶۹ تا ۰/۸۵ گزارش شده است.

رید و همکاران (۲۰۱۵) این پرسشنامه را با هدف درنظرگرفتن تغییرات رفتارهای والدگری معاصر در سنجش ابعاد و رفتارهای والدگری ساختند. از جمله این تغییرات می‌توان به اشتغال زنان، کاهش جمعیت خانواده‌ها، افزایش رفاه عمومی، استفاده بیشتر از رسانه‌ها و اینترنت به‌عنوان منبع آموزش رفتارهای والدگری، افزایش طلاق و اختصاص زمان بیشتر برای کار توسط والدین به‌منظور تأمین رفاه فرزندان در مقایسه با اختصاص زمان برای تأمین نیازهای عاطفی فرزندان اشاره کرد. ازآنجاکه جامعه ایرانی نیز به‌عنوان یک جامعه در حال گذار از سنت به مدرنیته در حال تجربه تغییرات فوق‌الذکر است؛ بنابراین بهره‌گیری از پرسشنامه‌هایی که این تغییرات را در نظر گرفته و متمرکز بر ابعاد و رفتارهای والدگری باشند ضروری می‌نماید. علاوه بر این، رفتارها و سبک‌های والدگری به طور وسیعی با ارزش‌های فرهنگی و انتظارات اجتماعی شدن در جامعه سازگار هستند. ابعاد اصلی والدگری از جمله گرمی و کنترل در فرهنگ‌های مختلف با شدت و تنوع مختلفی موردتوجه است (چن[11] و همکاران، ۲۰۱۹). بنابراین فرهنگ‌های مختلف، نیمرخهای متفاوتی در شیوه ها و رفتارهای والدگری دارند و روشهای والدگری یکسان ممکن است در فرهنگ‌های مختلف بسته به بافت فرهنگی- اجتماعی تأثیرات متفاوتی بر رشد کودک داشته باشند (هَسلِم[12] و همکاران، ۲۰۲۰).

بنابراین، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری در جامعه ایرانی و بررسی دلالت یا عدم دلالت عامل‌های این پرسشنامه در نمونه ایرانی ضروری می‌نماید؛ بنابراین در پژوهش حاضر تلاش می‌شود تا ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری در جامعه ایرانی مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد و علاوه بر بررسی روایی محتوایی و صوری پرسشنامه، ساختار عاملی آن نیز مورد بررسی قرار گیرد.

1 Reid
2 Kahraman
3 Parenting Behaviours and Dimensions Questionnaire (PBDQ)
4 Emotional warmth
5 Punitive Discipline
6 Anxious Intrusiveness
7 Autonomy Support
8 Permissive Discipline
9 Democratic Discipline
10 Kyriazos
11 Chen
12 Haslam

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1401.11.9.8.1]

روش

پژوهش اخیر از لحاظ هدف از نوع کاربردی و از لحاظ روش از نوع پژوهش‌های همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه والدین دارای کودکان ۷ تا ۱۲ سال مقطع ابتدایی ساکن در شهرهای سنندج و مریوان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بود. باتوجه به اینکه جمع‌آوری داده‌ها به‌صورت آنلاین بود دسترسی به والدین کودکان زیر ۷ سال دشوار بود و بنابراین در پژوهش حاضر ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه در مورد والدین کودکان ۷ تا ۱۲ سال بررسی گردید. در مورد حجم نمونه نظرات مختلفی بیان شده است که بر اساس نظرات بوتنگ[1] و همکاران (۲۰۱۸) و همچنین مطابق با گوادانولی و ولیسر[2] (۱۹۸۸) برای انجام تحلیل عاملی، حجم نمونه بالاتر از ۳۰۰ نفر برای بررسی و مقایسه قابل قبول از الگوهای موجود در داده ها لازم است. همچنین مطابق با نونالی[3] (۱۹۷۸) به ازای هر گویه از پرسشنامه مورد بررسی تعداد ۱۰ پرسشنامه باید جمع آوری شود بنابراین با توجه به اینکه تعداد گویه های پرسشنامه اخیر ۳۳ سوال بود هدف اولیه جمع آوری ۳۳۰ پرسشنامه بود که در نهایت ۳۵۲ پرسشنامه بصورت نمونه‌گیری در دسترس جمع آوری شد که پس از ارزیابی های اولیه تعداد نهایی نمونه ۳۲۹ نفر بود. باتوجه‌به همه‌گیری کرونا و تعطیلی مدارس، اطلاع‌رسانی و نیز جمع آوری پرسشنامه ها به‌صورت آنلاین و از طریق پلتفرم‌های واتساپ و شاد انجام شد. ملاک ورود به پژوهش شامل تمایل والدین به شرکت در پژوهش، داشتن سواد خواندن و نوشتن، داشتن یک فرزند یا بیشتر که سن حداقل یکی از فرزندان بین ۷ تا ۱۲ سال باشد. عدم سابقه ابتلا به اختلال روانی (افسردگی و اضطراب) والدین یکی دیگر از ملاک‌های ورود بود که بصورت خودگزارشی در بخش پرسش‌های مربوط به اطلاعات جمعیت شناختی از والدین پرسیده شد چرا که پژوهش نشان می‌دهد که مشکلات روانی والدین به شیوه نامطلوبی بر توانایی والدگری آنها اثر می‌گذارد. (هَسلِم[4] و همکاران، ۲۰۱۶). ملاک خروج شامل انصراف از تکمیل پرسشنامه پرسشنامه‌های ناقص و مخدوش بود. پژوهش حاضر به تایید کمیته اخلاق دانشگاه الزهرا رسیده است. پرسشنامه‌ها فاقد نام شرکت‌کنندگان بود و پیش از پر کردن پرسشنامه ها فرم رضایت آگاهانه به تایید شرکت کنندگان رسید و به شرکت‌کنندگان اطلاع داده شد که در هر مرحله از پژوهش در صورت عدم تمایل به ادامه می توانند از پژوهش خارج شوند. جهت بررسی ساختار عاملی پرسشنامه، تحلیل عامل تأییدی توسط نرم‌افزار AMOS نسخه ۲۵ محاسبه شد. برای تحلیل نتایج پایایی و روایی از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۵ استفاده شد. نتایج پایایی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ و ضریب اومگای مک دونالد تحلیل شد و روایی همگرا و واگرا به کمک روش همبستگی پیرسون محاسبه گردید.

ابزار سنجش

پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری[5] (PBDQ). این پرسشنامه توسط رید و همکاران (۲۰۱۵) با هدف ارزیابی ابعاد و رفتارهای والدگری والدین دارای کودکان سنین ۳ تا ۱۲ سال در یونان طراحی شده‌است. پرسشنامه شامل ۳۳ گویه است که در ان زیر مقیاس‌های گرمی و محبت عاطفی، حمایت از خودمختاری و انضباط دموکراتیک بصورت مستقیم و در یک طیف ۶ درجه‌ای از هرگز (۱) تا همیشه (۶) نمره‌گذاری می‌شود. سوالات زیر مقیاس‌های انضباط تنبیهی، انضباط سهل‌گیرانه و دخالت مضطربانه به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند (هرگز= ۶ و همیشه= ۱). این پرسشنامه دارای ۶ زیرمقیاس است: گرمی و محبت عاطفی (۶ گویه)، انضباط تنبیهی (۵ گویه)، دخالت مضطربانه (۶ گویه)، حمایت از خودمختاری (۵ گویه)، انضباط سهل‌گیرانه (۶ گویه) و انضباط دموکراتیک (۵ گویه). نتایج پژوهش آنها با استفاده از تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی موید مدل ۶ عاملی بوده و نتایج تحلیل عامل تأییدی نشان می دهد که پرسشنامه از شاخص‌های برازش قابل قبولی برخوردار بوده است. در پرسشنامه اصلی نمرات برش تعیین نشده است و نیز گزارشی از نمره کل داده نشده است. میزان پایایی این ابزار بر اساس محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس‌های فوق به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۷۹، ۰/۶۶، ۰/۷، ۰/۷، ۰/۷۵گزارش شده است. همچنین بررسی همبستگی میان نمرات زیرمقیاس‌ها با محاسبه ضریب همبستگی پیرسون در پژوهش رید و همکاران (۲۰۱۵) حاکی از همبستگی مثبت و معنادار میان گرمی عاطفی و حمایت از خودمختاری (r=۰/۴۹) و انضباط دموکراتیک (r=۰/۵۳)، و دخالت مضطربانه (r=۰/۲۶) و همبستگی منفی و معنادار میان گرمی عاطفی و انضباط تنبیهی (r=-۰/۳۷) و انضباط سهل‌گیرانه (r=-۰/۱۹) بود. در پژوهش حاضر ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه در بخش نتایج ارائه شده است.

1 Boateng
2 Guadagnoli & Velicer
3 Nunnally
4 Haslam
5 The Parenting behaviors and dimensions questionnaire

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1401.11.9.8.1]

پرسشنامه والدگری آلاباما[1] (APQ): پرسشنامه والدگری آلاباما توسط فریک[2] (۱۹۹۱) به‌منظور ارزیابی رفتارهای والدگری والدین کودکان ۶ تا ۱۸ سال طراحی شده است و دارای دو فرم والد و کودک است. این پرسشنامه دارای ۴۲ گویه است که در یک طیف ۵ درجه‌ای از هرگز (۱) تا همیشه (۵) نمره‌گذاری می‌شوند. پرسشنامه فاقد نمره‌گذاری معکوس است. این پرسشنامه دارای ۵ زیرمقیاس است که عبارت‌اند از: مشارکت، والدگری مثبت، نظارت ضعیف، انضباط ناپایدار و تنبیه بدنی. فریک (۱۹۹۱) پایایی کل مقیاس را با کمک محاسبه میانگین ضریب آلفای کروونباخ برای کل زیرمقیاس‌های فوق ۰/۶۸گزارش کرده است. ۵ سال بعد پایایی این پرسشنامه برای زیر مقیاسها در پژوهش شلتون[3] و همکاران (۱۹۹۶) بررسی شده است که میزان پایایی با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برای دو زیرمقیاس مشارکت و والدگری مثبت، ۰/۸ و برای دو زیر مقیاس نظارت ضعیف، انضباط ناپایدار، ۰/۶۷ و برای زیر مقیاس تنبیه بدنی ۰/۴۶ گزارش شده است. همچنین در پژوهش اساو[4] و همکاران (۲۰۰۶) بر گروه والدین آلمانی با استفاده از تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی ساختار ۵ عاملی تأیید شده است و همه زیرمقیاس‌های این پرسشنامه به غیر از زیرمقیاس انضباط ناپایدار با روش محاسبه ضریب آلفای کرونباخ دارای همسانی درونی بالای ۰/۷ بوده‌اند. در ایران، میزان پایایی این پرسشنامه با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۶۲ و برای زیر مقیاس‌ها بین ۰/۵۳ تا ۰/۷۹ گزارش شده است (آورند و همکاران، ۱۳۹۶). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای ۵ زیر مقیاس فوق به ترتیب ۰/۶۶، ۰/۶۶، ۰/۶۵، ۰/۵۱، ۰/۶۵ به دست آمد.

یافته‌ها

تعداد اولیه پرسشنامه‌های تکمیل شده ۳۵۲ بود که تعداد ۱۴ پرسشنامه در گام اول به دلیل عدم برخورداری از ملاک‌های ورود از تحلیل خارج شدند و تعداد ۳۳۸ پرسشنامه باقی مانند. پس از محاسبه فاصله ماهالانوبیس به‌منظور بررسی داده‌های پرت تعداد ۹ پرسشنامه دیگر به دلیل اینکه معناداری فاصلهٔ ماهالانوبیس آن‌ها کمتر از ۰/۰۰۱ بود از مجموعه‌داده‌ها حذف شدند و نهایتاً تعداد نهایی ۳۲۹ پرسشنامه جهت بررسی و تحلیل داده‌ها باقی ماند.

تعداد کل شرکت‌کنندگان در پژوهش اخیر ۳۲۹ والد دارای کودک رده سنی ۷ تا ۱۲ سال بود که ۸۲/۱٪ شرکت‌کنندگان (۲۷۰ نفر) زن و ۱۷/۹٪ شرکت‌کنندگان (۵۹ نفر) مرد بودند. میانگین سنی شرکت‌کنندگان به‌طورکلی ۳۷/۳۷ با انحراف معیار ۵/۰۴ بود. ۳۱۸ نفر از شرکت‌کنندگان (۹۶/۷٪) متأهل بودند و ۱۱ نفر (۳/۳٪) گزارش کرده بودند که جدا شده‌اند. حدود نصف شرکت‌کنندگان (۵۰/۲٪) دارای تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم بودند. ۴۸/۶٪ از شرکت‌کنندگان دارای تحصیلات دانشگاهی بودند و ۱/۲٪ (۴ نفر) به این سؤال پاسخ نداده بودند. از نظر وضعیت اقتصادی خانواده، ۵۶ نفر از شرکت‌کنندگان (۱۷٪) گزارش کرده بودند که درآمد ماهیانه خانواده زیر ۳ میلیون است، ۱۵۱ نفر (۴۵/۹٪) درآمد خانواده را بین ۳ تا ۷ میلیون و ۷۰ نفر (۲۱/۳٪) درآمد خانواده را بالای ۷ میلیون اعلام کرده بودند. ۵۲ نفر (۱۵/۸٪) این سؤال را بی‌پاسخ گذاشته بودند. میانگین سن فرزندانی که والدین پرسشنامه را مطابق آنها پاسخ داده بودند ۹/۲۹ با انحراف معیار ۱/۹۶ بود. جنسیت فرزندان شامل ۱۰۸ دختر (۳۲/۸٪) و ۲۲۱ پسر (۶۷/۲٪) بود.

به‌منظور ترجمه پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری روش بریزلین به کار گرفته شد (بریزلین[5] و همکاران ,۱۹۸۶). در این روش نخست پرسشنامه از انگلیسی‌به‌فارسی برگردانده شد و سپس یک متخصص مسلط به زبان انگلیسی و بی‌اطلاع از نسخه انگلیسی، نسخه ترجمه شده فارسی را به انگلیسی برگرداند. سپس در مرحله بعد این دو نسخه باهم مقایسه شدند و ابهامات و تناقض‌های بین دو نسخه برطرف شد. در نهایت نسخه پایانی مورد توافق، جهت بررسی روایی محتوا توسط ۹ متخصص آشنا با حوزه فرزندپروری مورد نظرسنجی قرار گرفت و سپس روایی صوری پرسشنامه توسط ۱۳ والد مورد بررسی قرار گرفت.

روایی محتوایی، کفایت ابزار را در اندازه‌گیری موضوع موردنظر نشان می‌دهد. روایی محتوایی توسط متخصصان حوزه موردنظر انجام می‌گیرد که بر اساس نظرات آنها در مورد ضرورت وجود گویه‌ها، نسبت روایی محتوایی لاوشه[6] و بر اساس سه معیار سادگی و روان بودن،

1 Alabama parenting questionnaire (APQ)
2 Frick
3 Shelton
6 Essau
5 Brislin
6 lawshe content validity ratio

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1401.11.9.8.1]

مربوط بودن و وضوح یا شفاف بودن، شاخص روایی محتوایی[1] محاسبه می‌گردد (بوتنگ و همکاران، ۲۰۱۸). مطابق با جدول لاوشه (۱۹۷۵)، با تعداد ۸ متخصص حداقل نسبت روایی محتوا (CVR) برای هر گویه باید برابر یا بالای ۰/۷۵ باشد. و مطابق با لین (۱۹۸۶) با تعداد ۸ متخصص حداقل شاخص روایی محتوا (CVI) برای هر گویه باید برابر یا بالای ۰/۸۳ باشد. همانطور که در جدول ۱ قابل مشاهده است میزان CVR برای تمام گویه ها بالای ۰/۷۵و میزان CVI برای تمام گویه‌ها بالای۰/۸۳ بود و بنابراین در این بخش هیچ گویه‌ای حذف نگردید. روایی صوری، قضاوت تعدادی معدود از پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه در مورد مناسب بودن و روشن بودن گویه‌های پرسشنامه است. در این مرحله ۱۳ والد به پرسشنامه پاسخ دادند و باتوجه‌به نظرات آنها در مورد دو گویه ترجمه جملات ساده‌تر و روشن‌تر شد. پس از این مرحله پرسشنامه نهایی شده در مقیاس وسیع پخش شد.

جدول ۱. میزان نسبت روایی محتوا و شاخص روایی محتوا برای پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری به همراه گویه‌های ترجمه شده

گویه‌ها	CVR	CVI
۱. به فرزندم می‌گویم که چقدر به او افتخار می‌کنم.	۱	۱
۲. فرزندم را تشویق می‌کنم تا فعالیت‌ها و علایق خودش را انتخاب کند.	۱	۱
۳. سعی می‌کنم خواسته‌های فرزندم را پیش‌بینی کرده و قبل از اینکه درخواست کند برایش فراهم کنم.	۰/۷۵	۰/۸۷
۴. به زندگی فرزندم علاقه نشان می‌دهم.	۱	۱
۵. وقتی فرزندم ناراحت می‌شود تسلیم خواسته‌هایش می‌شوم.	۰/۷۵	۱
۶. وقتی فرزندم در خانه نیست نگران او هستم.	۱	۱
۷. وقتی فرزندم کاری می‌کند که ناراحت شوم صبرم را از دست می‌دهم.	۰/۷۵	۱
۸. فرزندم را تشویق می‌کنم قبل از آنکه درخواست کمک کند، کارهایش را خودش انجام دهد	۰/۷۵	۰/۸۷
۹. اگر فرزندم از انجام کارش پشیمان شود تنبیه اش نمی‌کنم.	۰/۷۵	۱
۱۰. فرزندم را تشویق می‌کنم تا قبل از تصمیم‌گیری، عواقب انتخاب‌هایش را در نظر بگیرد	۱	۱
۱۱. بیشتر به احساسات فرزندم توجه می‌کنم تا خودم	۱	۱
۱۲. به فرزندم فرصت می‌دهم تا بداند چه رفتارهایی مناسب است.	۱	۱
۱۳. سعی می‌کنم فوراً خواسته‌های فرزندم را برآورده کنم.	۱	۱
۱۴. من فرزندم را تهدید به تنبیه‌هایی می‌کنم که هیچ‌وقت واقعاً انجام نمی‌دهم.	۱	۰/۸۷
۱۵. کارهایی که فرزندم خودش می‌تواند انجام دهد را من برایش انجام می‌دهم.	۱	۱
۱۶. به فرزندم نشان می‌دهم که بدون هیچ قید و شرطی دوستش دارم.	۱	۰/۸۷
۱۷. دلیل اینکه چرا بعضی از کارها را نباید انجام دهد به فرزندم می‌گویم	۰/۷۵	۱
۱۸. بعضی اوقات به فرزندم سخت می‌گیرم و برخی اوقات راحت می‌گذرم.	۱	۱
۱۹. بر مبنای سن و توانایی فرزندم او را در کارها مشارکت می‌دهم.	۱	۱
۲۰. وقتی فرزندم به من نیاز دارد برای او وقت می‌گذارم.	۱	۱
۲۱. تنبیهی که در نظر می‌گیرم به حال و هوای من بستگی دارد.	۰/۷۵	۱
۲۲. بیشتر زندگی‌ام را به فرزندم اختصاص می‌دهم تا به شخص دیگری.	۱	۱
۲۳. با فرزندم در مورد عواقب رفتارهایش صحبت می‌کنم.	۱	۱
۲۴. کارهایی که فرزندم از انجام آنها طفره می‌رود را من به‌جایش انجام می‌دهم	۱	۱
۲۵. مسئولیت‌هایی که به فرزندم می‌دهم متناسب با سن اوست	۱	۱
۲۶. من پاسخگویی نیازها و احساسات فرزندم هستم.	۱	۰/۸۷
۲۷. به فرزندم اجازه می‌دهم حرف بزرگ‌تر از خودش را قطع کند.	۱	۱
۲۸. تلاش می‌کنم از فرزندم در برابر تجربه احساسات منفی محافظت کنم.	۱	۱
۲۹. فرزندم را بیشتر از آن حدی که در نظر داشتم تنبیه می‌کنم.	۱	۱
۳۰. به فرزندم فرصت می‌دهم تا مسائل را خودش درک کند قبل از آنکه من برایش توضیح کنم.	۱	۱
۳۱. زمانی که فرزندم بدرفتاری می‌کند تنبیه اش نمی‌کنم.	۰/۷۵	۱
۳۲. نقاط قوت و استعدادهای فرزندم را می‌شناسم.	۰/۷۵	۱
۳۳. به فرزندم توضیح می‌دهم که در مورد رفتارش چه احساسی دارم.	۱	۱

1 Content validity index

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1401.11.9.8.1]

پس از جمع‌آوری داده‌ها، میانگین، انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی عامل‌های موردمطالعه در پرسشنامه اخیر محاسبه شد. همان‌طور که در جدول ۲ قابل مشاهده است میانگین نمرات والدین در ۶ زیرمقیاس در دامنه بین ۱۰/۰۶ (انضباط تنبیهی) و ۲۸/۵۳ (گرمی و محبت عاطفی) قرار دارد و میزان انحراف استاندارد میانگین زیرمقیاس‌ها در دامنه ۲/۳ تا ۴/۶ واقع شده است. دامنه کجی نمرات مربوط به عامل‌ها بین ۰/۴۱۷ و ۰/۳۱۸- و دامنه کشیدگی بین ۰/۰۴۸- و ۰/۸۰۸- قرار داشت.

جدول ۲. میانگین و انحراف استاندارد عامل‌های موردمطالعه

ابعاد و رفتارهای والدگری	گرمی عاطفی	حمایت از خودمختاری	انضباط دموکراتیک	انضباط سهل‌گیرانه	انضباط تنبیهی	دخالت مضطربانه
میانگین	۲۸/۵۳	۲۲/۵۵	۲۳/۸۵	۱۰/۰۶	۱۴/۴۹	۲۴/۰۸
انحراف استاندارد	۴/۶۲	۳/۸۶	۳/۸۴	۲/۳۵	۴/۱۹	۴/۸۵
کجی	۰/۵۰۶-	۰/۳۱۸-	۰/۳۶۰-	۰/۴۱۷	۰/۳۲۷	۰/۱۸۳
کشیدگی	۰/۵۲۶-	۰/۴۹۶-	۰/۸۰۸-	۰/۰۴۸-	۰/۲۸۸-	۰/۷۸۱-

قبل از انجام تحلیل عامل تأییدی، از شاخص‌های کجی و کشیدگی جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها استفاده شد. نتایج تحلیل نشان داد که برای نمونه فعلی مقدار کجی بین ۱/۲۳- و ۱/۳۵+ بود و مقدار کشیدگی بین ۱/۰۸- و ۱/۵۳+ بود؛ بنابراین نتایج نشان داد که داده‌ها به‌صورت طبیعی توزیع یافته‌اند. به‌منظور بررسی مناسب بودن داده‌ها برای تحلیل عاملی از آزمون کیسر – میبر – اوکلین (KMO) که مقدار آن همواره بین صفر و یک در نوسان است، استفاده شد. نتایج نشان می‌دهد که عدد معناداری KMO برای پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری بیشتر از (۰/۸۹۳) است؛ لذا می‌توان گفت داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب هستند. همچنین برای اطمینان از مناسب بودن داده‌ها مبنی بر این که ماتریس‌های همبستگی‌هایی که پایه تحلیل قرار می‌گیرند در جامعه برابر صفر نیست، از آزمون بارتلت استفاده شد. باتوجه‌به نتایج جدول ۳، مقدار آزمون بارتلت (p <۰۰۱، ۳۹۲۸/۸۴= کرویت بارتلت) به دست آمد که نشان‌دهنده اطمینان از کفایت نمونه‌گیری است. سپس تحلیل عامل تأییدی محاسبه شد. در شکل شماره ۱ مدل ساختار عاملی به تصویر کشیده شده است.

جدول ۳. نتایج آزمون بارتلت و کیسر - میبر - اوکلین

متغیر	نتایج KMO	نتایج کرویت بارتلت		
		مجذور کای	درجه آزادی	معناداری
پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری	۰/۸۹۳	۳۹۲۸/۸۴	۵۲۸	۰/۰۰۱

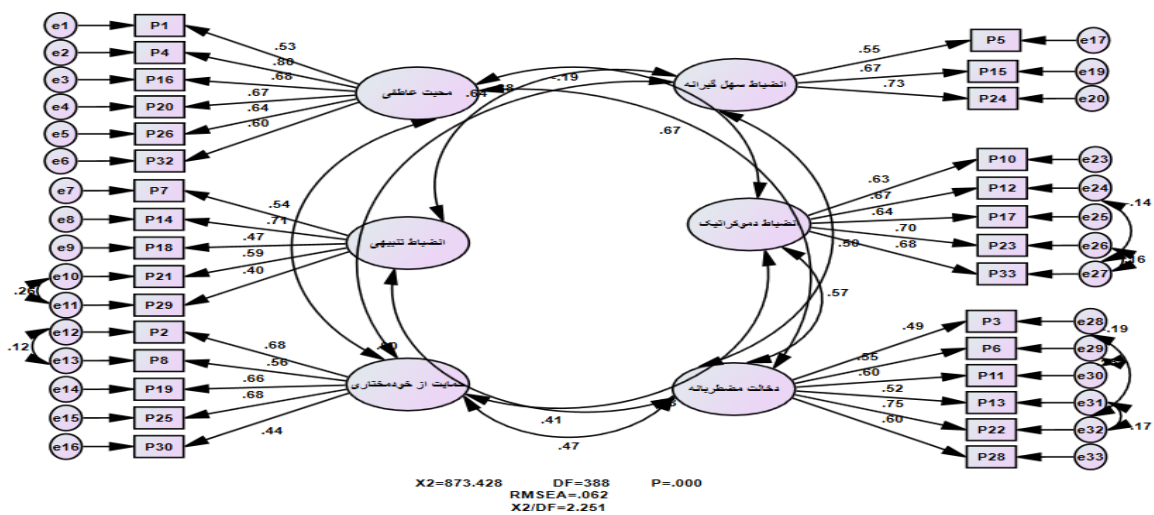

شکل شماره ۱: مدل ساختار عاملی پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1401.11.9.8.1]

همان‌طور که در شکل شماره ۱ می‌توان دید نتایج تحلیل عاملی پس از حذف کوواریانس‌های غیرمعنادار نشان می‌دهد که بارهای عاملی برای تمامی گویه‌ها به‌غیراز سه گویه ۹، ۲۷ و ۳۱ که مربوط به عامل انضباط سهل‌گیرانه بودند در دامنه قابل‌قبول بین ۰/۴۰ (گویه ۲۹) و ۰/۸۷ (گویه ۴) قرار داشتند؛ بنابراین در مجموع پرسشنامه ۲۹ سؤالی در جمعیت ایرانی مورد تأیید قرار گرفت. در جدول شماره ۳ گویه‌های ترجمه شده و با بارهای عاملی بالاتر از ۰/۴۰ قابل‌مشاهده است. به‌منظور بررسی برازش مدل، شاخص‌های برازندگی مختلفی پیشنهاد می‌شود که در پژوهش حاضر شاخص‌های برازندگی در سه گروه شاخص‌های برازش مطلق (کای اسکوئر هنجار شده[1] و شاخص نیکویی برازش[2])، تطبیقی (شاخص برازش تطبیقی[3] و شاخص برازندگی فزاینده[4]) و شاخص‌های برازش مقتصد (ریشه میانگین خطای برآورد[5] و شاخص برازش مقتصد هنجار شده[6]) محاسبه شدند. در جدول شماره ۴ مقادیر قابل‌قبول برای شاخص‌های فوق مطابق با بیرن[7] (۲۰۱۳) به همراه نتایج حاصل از پژوهش حاضر آورده شده است. همانگونه که قابل مشاهده است شاخص‌های برازش به‌دست‌آمده در مجموع نشان از برازش مطلوب و قابل قبول مدل با داده‌ها دارد و ساختار عاملی پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری تأیید می‌شود.

جدول ۴. شاخص‌های برازش مدل

	شاخص برازش	میزان	ملاک	تفسیر
مطلق	کای اسکوئر هنجار شده (CMIN/DF)	۲/۵۱	کمتر از ۵	برازش مطلوب
	نیکویی برازش (GFI)	۰/۹۰	بالاتر از ۰/۹	قابل‌پذیرش
تطبیقی	برازش تطبیقی (CFI)	۰/۹۱	بالاتر از ۰/۹	قابل‌پذیرش
	شاخص برازندگی فزاینده (IFI)	۹۲	بیش از ۰/۹۰	قابل‌پذیرش
مقتصد	ریشه میانگین خطای برآورد (RMSEA)	۰/۰۶۱	کمتر از ۰/۰۸	برازش مطلوب
	شاخص برازش مقتصد هنجار شده (PNFI)	۰/۸۱	بیش از ۰/۰۵	برازش مطلوب

جهت بررسی روایی همگرا و واگرا، همبستگی میان زیر مقیاس‌های پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری یا زیرمقیاس‌های پرسشنامه فرزندپروری آلاباما مورد بررسی قرار گرفت. همان‌طور که در جدول شماره ۵ قابل‌مشاهده است نتایج تحلیل همبستگی پیرسون حاکی از آن است که میان زیرمقیاس‌های گرمی و محبت عاطفی، حمایت از خودمختاری و انضباط دموکراتیک با زیر مقیاس‌های مشارکت و والدگری مثبت از پرسشنامه والدگری آلاباما رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و میان زیر مقیاس‌های انضباط تنبیهی، انضباط سهل‌گیرانه و دخالت مضطربانه با زیرمقیاس‌های نظارت ضعیف، انضباط ناپایدار و تنبیه بدنی نیز رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. علاوه‌برآن میان زیرمقیاس‌های گرمی و محبت عاطفی، حمایت از خودمختاری و انضباط دموکراتیک با زیرمقیاس‌های نظارت ضعیف، انضباط ناپایدار و تنبیه بدنی رابطه معکوس و معنادار وجود دارد.

جدول ۵. همبستگی میان زیرمقیاس‌های پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری و پرسشنامه والدگری آلاباما

	ابعاد و رفتارهای والدگری	گرمی عاطفی	حمایت از خودمختاری	انضباط دموکراتیک	انضباط سهل‌گیرانه	انضباط تنبیهی	دخالت مضطربانه
پرسشنامه والدگری آلاباما	درگیری	۰/۳۴۵**	۰/۲۶۵**	۰/۲۸۰**	-۰/۲۵۶**	-۰/۱۴۵**	-۰/۱۱۶*
	والدگری مثبت	۰/۴۸۱**	۰/۳۹۲**	۰/۳۶۷**	-۰/۱۶۸**	-۰/۳۲۱**	-۰/۳۱۴*
	نظارت ضعیف	-۰/۳۱۷**	-۰/۲۹۵**	-۰/۲۶۸**	۰/۴۰۲**	۰/۱۵۷**	۰/۱۱۴**
	والدگری بی‌ثبات	-۰/۲۰۵**	-۰/۱۹۳**	-۰/۱۶۷**	۰/۳۰۶**	۰/۴۹۴**	۰/۱۹۰**
	تنبیه بدنی	-۰/۲۶۴**	-۰/۲۷۷**	-۰/۳۰۲**	۰/۱۱۵*	۰/۵۱۰**	۰/۲۴۶*

1 Normed Chi-square (CMIN/DF)
2 Goodness of Fit Index (GFI)
3 Comparative Fit Index (CFI)
4 Incremental Fit Index (IFI)
5 Root Mean Squared Error of Approximation (RMSEA)
6 Parsimonious Normed Fit Index
7 Byrne

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1401.11.9.8.1]

* p<۰/۰۵ ** p<۰/۰۱

بررسی همسانی درونی پرسشنامه با محاسبه آلفای کرونباخ و ضریب اومگای مک‌دونالد صورت گرفت. نتایج آلفای کرونباخ و ضریب اومگای مک‌دونالد برای کل پرسشنامه (α= ۰/۸۷ ؛ ω= ۰/۸۸) و زیر مقیاس‌های گرمی و محبت عاطفی (α= ۰/۸۰ ؛ ω= ۰/۸۱)، انضباط تنبیهی (α= ۰/۶۹ ؛ ω= ۰/۷۰)، حمایت از خودمختاری (α= ۰/۷۵ ؛ ω= ۰/۷۵)، انضباط سهل‌گیرانه (α= ۰/۶۸ ؛ ω= ۰/۷۰)، انضباط دموکراتیک (α= ۰/۷۹ ؛ ω= ۰/۷۹) و دخالت مضطربانه (α= ۰/۷۴ ؛ ω= ۰/۷۴) بود که همگی در دامنه قابل‌قبول قرار دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری در بین والدین کودکان ۷ تا ۱۲ساله ایرانی بود. نتایج نشان داد که نسخه فارسی پرسشنامه حاضر که شامل ۲۹ گویه است از ویژگی‌های روان‌سنجی مطلوبی برخوردار است. در ابتدا با هدف بررسی درستی محتوا، مقادیر نسبت روایی محتوا و شاخص روایی محتوا مورد بررسی قرار گرفتند. در این مرحله هیچ گویه‌ای حذف نشد و مطلوبیت گویه‌ها مورد تأیید قرار گرفت.

سپس ساختار عاملی پرسشنامه توسط تحلیل عامل تأییدی بررسی شد. بر اساس نتایج این تحلیل مدل ۶ عاملی مورد تأیید قرار گرفت که همخوان با نسخه اصلی پرسشنامه توسط رید و همکاران (۲۰۱۵) است. در این مرحله سه گویه از نسخه اصلی به دلیل داشتن بار عاملی پایین‌تر از ۰/۴ از مدل حذف شدند. هر سه گویه مربوط به عامل انضباط سهل‌گیرانه و شامل گویه‌های ۹، ۲۷ و ۳۱ بودند.

عامل اول پرسشنامه حاضر که مورد تأیید قرار گرفت گرمی و محبت عاطفی (۶ گویه) است و همخوان با ادبیات پیشین پژوهش بیانگر میزان عشق و عاطفه‌ای است که والدین به فرزندان خود ابراز می‌کنند، از آنها حمایت کرده و برای آنها فضای تعامل و استدلال فراهم می‌آورند (مارتینز و همکاران، ۲۰۲۰). عامل دوم، انضباط تنبیهی (۵ گویه) است که بیانگر سطوح بالای راهبردهای انضباطی سخت و خشن، روان‌شناختی و وابسته به خُلق والد است. طرد و خصومت والدینی که در این زیر مقیاس منعکس شده است شاید بخشی از بعد کنترل روان‌شناختی باشد که شامل انتقاد، خصومت، پرخاشگری، سخت‌گیری، نادیده‌گرفتن، و غفلت است (والینگ[1] و همکاران، ۲۰۰۷). عامل سوم دخالت مضطربانه (۶ گویه) بیانگر گرایش بیش از حد والد برای محافظت از کودک است. عامل چهارم، حمایت از خودمختاری (۵ گویه) است که نمایانگر رفتارهای والدگری پاسخگو و پشتیبان خودمختاری در کودک است. عامل پنجم، انضباط سهل‌گیرانه (۳ گویه) به سطح پایین تعیین قوانین و انتظارات والدینی در تعامل با کودکان اشاره دارد (رید و همکاران، ۲۰۱۵). عامل ششم، انضباط دموکراتیک (۵ گویه) به استفاده والدین از استدلال و توضیح اشاره دارد. این والدین از پذیرش محبت‌آمیز و تعیین ساختار به شیوه‌ای که تقویت‌کننده خودمختاری است به‌خوبی استفاده می‌کنند. از این شیوه والدگری به‌عنوان والدگری قاطع و مهربان یاد می‌شود (نلسن و لات[2]، ۲۰۱۰).

نتایج روایی همگرا و واگرا بیانگر همبستگی معنادار میان زیر مقیاس‌های پرسشنامه اخیر با پرسشنامه والدگری آلاباما بود. یافته‌های پژوهش حاکی از رابطه مثبت و معنادار میان زیرمقیاس‌های گرمی و محبت عاطفی، حمایت از خودمختاری و انضباط دموکراتیک با زیر مقیاس‌های مشارکت و والدگری مثبت از پرسشنامه والدگری آلاباما بود. این یافته با ادبیات نظری در مورد سبک‌های والدگری همخوان است. مطابق با نتایج این پژوهش‌ها حمایت از خودمختاری، گرمی عاطفی و انضباط دموکراتیک با سبک والدگری مقتدرانه یا مثبت مرتبط است که با درجات بالای پذیرش، ابراز عواطف مثبت و تعامل فعال با کودک در ارتباط است. در این حالت همکاری بیشتری بین والد و کودک وجود دارد و رفتار مشارکتی تقویت می‌شود. انتظارات بر مبنای توانایی‌های فرزند قرار دارد و والدین از افکار، احساسات و نگرش‌های فرزند خود مطلع بوده و به آنها احترام می‌گذارند (لیو[3] و همکاران، ۲۰۲۲؛ گواگوسیس و همکاران، ۲۰۲۲).

همچنین نتایج این بخش از پژوهش نشان داد که میان زیر مقیاس‌های انضباط تنبیهی، انضباط سهل‌گیرانه و دخالت مضطربانه با زیرمقیاس‌های نظارت ضعیف، انضباط ناپایدار و تنبیه بدنی نیز رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. در واقع هم راستا با پژوهش رید و همکاران (۲۰۱۵) به نظر می‌رسد که نمرات بالاتر در زیر مقیاس انضباط تنبیهی با سبک والدگری مستبدانه که بیشتر تنبیهی، محدودکننده و

1 Walling, Mills & Freeman
2 Nelsen, & Lott
3 Liu

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1401.11.9.8.1]

اجباری است مرتبط است. همچنین پژوهش نشان می‌دهد که انضباط سهل‌گیرانه با هرج‌ومرج و به عبارتی همان نظارت ضعیف در ارتباط است که در نقطه مقابل تعیین ساختار و کنترل رفتاری قاطعانه قرار دارد (سوننز[1] و همکاران، ۲۰۱۰). همچنین تعاملات پر از دخالت والدین و کنترل بیش از حد و محدودسازی که از مشخصات سبک والدگری مستبد است (کوپنز و کیلمنز،۲۰۱۹؛ گواگوسیسو همکاران، ۲۰۲۲) می تواند به نوعی با دخالت مضطربانه والدین در ارتباط باشد. بنابراین نتایج بخش روایی همگرا و واگرا موید عاملهای پرسشنامه اخیر است.

پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری با هدف درنظرگرفتن تغییرات رفتارهای والدگری معاصر طراحی شده است. زیر مقیاس‌هایی چون انضباط سهل‌گیرانه و دخالت مضطربانه و حمایت از خودمختاری در بسیاری از مقیاس‌های پیشین به‌صورت مستقل قابل‌اندازه‌گیری نبوده‌اند و پرسشنامه اخیر امکان اندازه‌گیری این ابعاد را به‌صورت مستقل فراهم کرده است. در پژوهش اخیر تلاش شد تا ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه مورد بررسی قرار گیرد. پژوهش حاضر محدودیت‌هایی نیز داشت از جمله آنکه پژوهش از نوع خود گزارش‌دهی است و همچون سایر پژوهش‌های از این نوع ممکن است تا حدی تحت‌تأثیر اثر مطلوبیت نمایی پاسخ‌دهندگان قرار گرفته باشد. علاوه‌برآن نظر به شیوع کرونا و جمع‌آوری آنلاین داده‌ها امکان بازآزمایی وجود نداشت و بنابراین توصیه می‌شود که در پژوهش‌های آتی این مسئله موردتوجه قرار گیرد. همچنین ازآنجایی که پژوهش فقط در دو شهر یکی از استان‌های غربی کشور اجرا شده است توصیه می‌شود جهت بررسی بیشتر تأثیرات فرهنگی، این پرسشنامه در سایر نقاط کشور نیز موردمطالعه قرار گیرد. از دیگر محدودیت‌های پژوهش اخیر می‌توان به دامنه سنی شرکت‌کنندگان اشاره کرد. پرسشنامه اصلی برای والدین کودکان ۳ تا ۱۲ سال طراحی شده است؛ اما پژوهشگران به دلیل عدم دسترسی به والدین کودکان پیش‌دبستانی از مشارکت والدین دارای فرزند گروه سنی ۷ تا ۱۲ سال در پژوهش خود استفاده کرده‌اند؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی روایی پرسشنامه در گروه سنی پیش از دبستان نیز مورد بررسی قرار گیرد.

در مجموع نتایج پژوهش حاضر نشان داد که نسخه فارسی و ۲۹ گویه‌ای پرسشنامه ابعاد و رفتارهای والدگری از ویژگی‌های روان‌سنجی مطلوبی برخوردار است و پیشنهاد می‌شود که محققان و درمانگران از آن در فعالیت‌های ارزیابی خود با گروه والدین استفاده نمایند.

منابع

آورند، ف، رفیعی‌پور، ا، حاجی علیزاده، ک. (۱۳۹۶). مقایسه سبکهای والدگری و خوداثرمندی والدینی مادران تک فرزند و چندفرزند گروههای سنی ۱۲-۶ ساله شهر بندرعباس. *فصلنامه مطالعات پیش‌دبستان و دبستان*. ۲ (۷)، ۶۱-۷۴. URL: https://soece.atu.ac.ir/article_11805.html

سامانی، س. (۱۳۹۰). ویژگی‌های روانسنجی نسخه فارسی فرم کودکان پرسشنامه والدگری آلاباما. *روشها و مدلهای روانشناختی*. ۲(۵)، ۲۹-۱۷. URL: http://jpmm.marvdasht.iau.ir/article_1108.html

فدایی، ز.، دهقانی، م.، طهماسیان، ک.، فرهادی، ف. (۱۳۸۹). بررسی ساختار عاملی، اعتبار و روایی فرم کوتاه - شاخص استرس فرزندپروری-(PSI SF)مادران کودکان عادی ۱۲- ۷ سال. *تحقیقات علوم رفتاری*. ۸ (۲)، ۸۱-۹۱. URL: http://rbs.mui.ac.ir/article-1-171-fa.html

قلمی، ز.، سهرابی، ز. (۱۳۹۸). بررسی رابطه سبک های فرزندپروری ادراک شده با بهزیستی هیجانی و بهزیستی اجتماعی دانش‌آموزان. *رویش روان شناسی*. ۸ (۷)، ۱۰۷-۱۱۲. URL: http://frooyesh.ir/article-1-1183-fa.html

مینایی، ا.، نیک زاد، س. (۱۳۹۶). ساختار عاملی و اعتبار نسخه فارسی پرسشنامه شیوه های فرزندپروری بامریند. *خانواده پژوهی*. ۱۳ (۴۹)، ۱۰۸-۹۲. URL: https://jfr.sbu.ac.ir/article_97546.html

Boateng, G. O., Neilands, T. B., Frongillo, E. A., Melgar-Quiñonez, H. R., & Young, S. L. (2018). Best Practices for Developing and Validating Scales for Health, Social, and Behavioral Research : A Primer. *Frontiers in Public Health*, *6*, 1–18. https://doi.org/10.3389/fpubh.2018.00149

Bornstein, Marc H. (2013). Parenting and child mental health: a cross-cultural perspective. *World Psychiatry*, *12*(3), 258–265. https://doi.org/10.1002/wps.20071

Bornstein, M. H., Putnick, D. L., & Suwalsky, J. T. (2018). Parenting cognitions→ parenting practices→ child adjustment? The standard model. *Development and psychopathology*, *30*(2), 399-416. https://doi.org/10.1017/S0954579417000931

Brislin, R. W., Lonner, W. J., & Berry, J. W. (1986). Field methods in cross-cultural research. *Beverly Hills: SAGE*.

Byrne, B. M. (2013). *Structural Equation Modeling with Mplus: Basic Concepts, Applications, and Programming*. Routledge/Taylor & Francis Group.

Chen, X., Fu, R., & Yiu, W. Y. V. (2019). Culture and parenting. In *Handbook of parenting* (pp. 448–473). Routledge.

Essau, C. A., Sasagawa, S., & Frick, P. J. (2006). Psychometric Properties of the Alabama Parenting Questionnaire. *Journal*

1 Soenens

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1401.11.9.8.1]

of Child and Family Studies, 15, 595-614. https://doi.org/10.1007/s10826-006-9036-y
Frick, P. J. (1991). *The Alabama Parenting Questionnaire (Unpublished rating scale)*. University of New Orleans, New Orleans, LA.
Goagoses, N., Bolz, T., Eilts, J., Schipper, N., Schütz, J., Rademacher, A., ... & Koglin, U. (2022). Parenting dimensions/styles and emotion dysregulation in childhood and adolescence: a systematic review and Meta-analysis. *Current Psychology*, 1-25. https://doi.org/10.1007/s12144-022-03037-7
Goodarzi, M. A. A., Jalali, M., Pourahmadi, E., & Dehestani, M. (2020). Psychometric properties of parenting questionnaire (PSDQ) in a sample of Iranian society. *Archives of Pharmacy Practice*, *1*, 155.
Guadagnoli, E., & Velicer, W. F. (1988). Relation of Sample Size to the Stability of Component Patterns. *Psychological Bulletin*, *103*(2), 265–275. https://doi.org/10.1037/0033-2909.103.2.265
Haslam, D., Mejia, A., Sanders, M. R., & Vries, P. J. De. (2016). Parenting programs. In *IACAPAP e-textbook of child and adolescent mental health.* (pp. 1–29). Geneva: International Association for Child and Adolescent Psychiatry and Allied Professions.
Haslam, D., Poniman, C., Filus, A., Sumargi, A., & Boediman, L. (2020). Parenting Style, Child Emotion Regulation and Behavioral Problems: The Moderating Role of Cultural Values in Australia and Indonesia. *Marriage and Family Review*, *56*(4), 320–342. https://doi.org/10.1080/01494929.2020.1712573
Joussemet, M., Mageau, G. A., & Koestner, R. (2014). Promoting Optimal Parenting and Children'sMental Health : A Preliminary Evaluation of the How-to Parenting Program. *Journal of Child and Family Studies*, *23*(6), 949–964. https://doi.org/10.1007/s10826-013-9751-0
Kahraman, H., Yilmaz Irmak, T., & Basokcu, T. O. (2017). Parenting practices scale: Its validity and reliability for parents of school-aged children. *Educational Sciences: Theory and Practice*, *17*(3), 745–769. https://doi.org/10.12738/estp.2017.3.0312
Kidd, K. N., Prasad, D., Cunningham, J. E., de Azevedo Cardoso, T., & Frey, B. N. (2022). The relationship between parental bonding and mood, anxiety and related disorders in adulthood: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Affective Disorders*. https://doi.org/10.1016/j.jad.2022.03.069
Kuppens, S., & Ceulemans, E. (2019). Parenting Styles: A Closer Look at a Well-Known Concept. *Journal of Child and Family Studies*, *28*(1), 168–181. https://doi.org/10.1007/s10826-018-1242-x
Kyriazos, T. A., & Stalikas, A. (2019). Nicomachus-Positive Parenting (NPP): development and initial validation of a parenting questionnaire within the positive psychology framework. *Psychology*, *10*(15), 2115. https://doi.org/10.4236/psych.2019.1015136
Lawshe, C. H. (1975). a Quantitative Approach To Content Validity. *Personnel Psychology*, *28*(4), 563–575. https://doi.org/10.1111/j.1744-6570.1975.tb01393.x
Liu, X., Zhao, L., & Su, Y. S. (2022). Impact of Parents' Attitudes on Learning Ineffectiveness: The Mediating Role of Parental Self-Efficacy. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *19*(1), 615. https://doi: 10.3390/ijerph19010615
Lynn, M. R. (1986). Determination and quantification of content validity. *Nursing Research*, 35(6), 382—385. https://doi.org/10.1097/00006199-198611000-00017
Martinez, I., Garcia, F., Veiga, F., Garcia, O. F., Rodrigues, Y., & Serra, E. (2020). Parenting styles, internalization of values and self-esteem: A cross-cultural study in Spain, Portugal and Brazil. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *17*(7), 2370. https://doi.org/10.3390/ijerph17072370
Nelsen, J., & Lott, L. (2010). *Positive Discipline for Teenagers, Revised 2nd Edition: Empowering Your Teens and Yourself through Kind and Firm Parenting*. Harmony.
Pereira, A. I., Stallard, P., Roberto, M. S., Sousa, M., & Barros, L. (2021). Parenting and child mental health during the COVID-19 pandemic: An online study with Portuguese and British Families. *Revista de Psicología Clínica con Niños y Adolescentes*, *8*(3), 35-42. https://doi: 10.21134/rpcna.2021.08.3.4
Qian, G., Yang, S., Li, R., & Dou, G. (2022). The mediating effect of parenting style on the relationship between first-born children's temperament and psychological adaptation. *Scientific Reports*, *12*(1), 1-7. https://doi: 10.1038/s41598-022-17897-3
Reid, C. A. Y., Roberts, L. D., Roberts, C. M., & Piek, J. P. (2015). Towards a model of contemporary parenting: The parenting behaviours and dimensions questionnaire. *PLoS ONE*, *10*(6). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0114179
Ryan, R., O'Farrelly, C., & Ramchandani, P. (2017). Parenting and child mental health. *London Journal of Primary Care*, *9*(6), 86–94. https://doi.org/10.1080/17571472.2017.1361630
Shelton, K. K., Frick, P. J., &Wootton, J. (1996). Assessment of parenting practices in families of elementary school-age children. Journal of Clinical Child Psychology, 25, 317–329. https://doi.org/10.1207/s15374424jccp2503_8
Soenens, B., Vansteenkiste, M., & Luyten, P. (2010). Toward a domain-specific approach to the study of parental psychological control: Distinguishing between dependency-oriented and achievement-oriented psychological control. *Journal of personality*, *78*(1), 217-256. Retrieved from https://revistas.upr.edu/index.php/educacion/article/view/13321
Stolz, H. E. (2014). Parenting Education. In *Family life education: Principles and Practices for effective outreach* (2nd ed., pp. 191–210). SAGE Publications, Inc.
Temcheff, C. E., Letarte, M. J., Boutin, S., & Marcil, K. (2018). Common components of evidence-based parenting programs for preventing maltreatment of school-age children. *Child Abuse and Neglect*, *80*(February), 226–237.

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1401.11.9.8.1]

https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.02.004
UNICEF. (2016). *Standards for Ecd Parenting Programmes in Low and Middle Income Countries*. Retrieved from https://www.unicef.org/earlychildhood/files/UNICEF-Standards_for_Parenting_Programs_6-8-17_pg.pdf
Verhoeven, M., Deković, M., Bodden, D., & van Baar, A. L. (2017). Development and initial validation of the comprehensive early childhood parenting questionnaire (CECPAQ) for parents of 1–4 year-olds. *European Journal of Developmental Psychology*, *14*(2), 233–247. https://doi.org/10.1080/17405629.2016.1182017
Walling, B. R., Mills, R. S., & Freeman, W. S. (2007). Parenting cognitions associated with the use of psychological control. *Journal of Child and Family Studies*, *16*(5), 642-659. https://doi.org/10.1007/s10826-006-9113-2

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1401.11.9.8.1]